

Brüssel, 14.12.2022
SWD(2022) 419 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumentidele:

Komisjoni teatis
Komisjoni määrus

Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade riigiabi suunised

ja

Komisjoni määrus, millega tunnistatakse teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks

{ C(2022) 9120 final } - { C(2022) 9131 final } - { SEC(2022) 442 final } -
{ SWD(2022) 418 final }

Kommenteeritud kokkuvõte
Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade riigiabi eeskirjade muutmise mõjuhindamine
A. Vajadus meetmete järele
Ms on probleem ja miks on tegemist ELi tasandi probleemiga?
Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade riigiabi eeskirjade (mis koosnevad põllumajanduse grupierandi määrusest ja suunistest) muutmise seoses on kindlaks tehtud järgmised probleemid valdkonnas: i) on oht, et praeguste eeskirjadega ei ole võimalik reformitud ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) ja rohelepp eesmärgi täielikult saavutada; ii) eeskirjad ei sobi kokku muutuvate oludega; iii) nii liikmesriikide ametiasutustele kui ka komisjonile tekib tarbetuid halduskulusid; ja iv) üksikabi ei ole piisavalt läbipaistev ega kooskõlas horisontaalsete riigiabi eeskirjadega. Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade riigiabi eeskirjad kehtivad kõikjal ELis
Mida tahetakse saavutada?
Üldine eesmärk on, et põllumajanduses ja metsanduses ning maapiirkondades kehtiksid riigiabi eeskirjad, mis aitavad väiksemate halduskuludega täita ÜPP ja rohelepp eesmärgi, seejuures konkurentsi põhjendamatult moonutamata. Selleks järgitakse muutmise raames kolme konkreetset eesmärki: i) riigiabi eeskirjade tõhususe tagamine, nähes ette nende vastavusse viimise horisontaalsete sätetega, õiguskindluse ja konkurentsi kaitsvad meetmed; ii) kooskõla ÜPP ja rohelepp eesmärkidega; ja iii) haldustoimingute lihtsustamine.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus (subsidiarsus)?
Subsidiarsuse põhimõtet ei kohaldata, sest komisjonil on riigiabi kokkusobivuse valdkonnas ainupädevus.
B. Lahendused
Millised on poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on määratletud eelistatud poliitikavariant? Kui ei, siis miks?
<p>Mõjuhinnaangus esitatakse kaks poliitikavarianti.</p> <p>1) Esimene variant: kohandamine ÜPP tulevase õigusraamistikuga, vastavusse viimine loomatervisealaste õigusaktidega, avaldamiskünniste alandamine, vastavusse viimine horisontaalsete riigiabi sätetega, lihtsustamine ja põllumajanduse grupierandi määruse mõningane laiendamine:</p> <p>Peale suurema kooskõla ÜPP uue õigusraamistikuga, lisatakse selle variandiga suunistesse ÜPP raames kaasrahastatavate meetmete jaoks lihtsustatud lähenemisviis (nn siseturuga kokkusobivuse üldise eelduse klausel). Esimese variandi raames laiendatakse põllumajanduse grupierandi määruse kohaldamisala kõikidele metsanduse meetmetele (sõltumata sellest, kas neid kaasrahastatakse ÜPP raames või mitte) ja kaitsealuste loomade tekitatud kahju hüvitamisele. Põllumajanduse grupierandi määruse menetlusnõuded viidaks vastavusse üldise grupierandi määruse omadega. Üksikabi avaldamiskünnist alandatakse praeguselt 500 000 eurolt 100 000 eurole (kooskõlas horisontaalse riigiabi viimaste õigusaktidega) ning põllumajandusliku esmatootmise sektoris praeguselt 60 000 eurolt 10 000 eurole. Riigiabi eeskirjad viidaks vastavusse ELi praeguste loomatervisealaste õigusaktidega. Esimese variandi puhul lisatakse ka suunistesse võimalus kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi. Lisaks nähtaks sellega ette erand tingimusest esitada vastupidine stsenaarium väikeste omavalitsusüksuste puhul.</p> <p>2) Teine variant: esimene variant pluss täiendavad muudatused rohelepp eesmärgi täitmise soodustamiseks ning põllumajanduse grupierandi määruse täielik laiendamine:</p>

lisaks asendatakse teise variandi puhul suunistes keskkonna, kliima ja loomade heaolu parandamise kohustuste maksimaalsed abisummad abi ülemmääradega lisakulude ja saamatajäänud tulu eest. Võetakse kasutusele tulemuspõhised lähenemisviisid, nagu süsinikku siduva majandamise kavad. Rahastamiskõlblike kulude kohaldamisala laiendatakse seoses põllumajandustootjatele metsloomade poolt tekitatud kahjuga. Lisatakse invasiivsete võõrliikide tekitatud kahjuga seotud abi. Seoses metsa ökosüsteemi teenustega võimaldataks suuremaid abistiimuleid. Teise variandi puhul võimaldataks metsandussektoris abi ka taimede ja seente looduslike kasvupaikade taastamiseks ja hooldamiseks. Põllumajanduse grupierandi määruse kohaldamisala laiendatakse teise variandi puhul, et hõlmata kõik meetmed, mida on võimalik lihtsustada (millega seoses on komisjonil suured kogemused) ja mis moodustavad peaaegu 50% kõikidest meetmetest, millest praegu peab teatama.

Mõlema poliitikavariandi puhul uuritakse ka kaht allvarianti:

allvariandid 1a ja 2a: avaldamiskünniste alandamine üksnes tegevuste puhul väljaspool põllumajanduslikku esmatootmist ning

allvariandid 1b ja 2b: kahju lävendi alandamine 20 %-le ebasoodsate ilmastikutingimuste puhul.

Eelistatud on teine variant, kuna selle tulemused on kõigis kategooriates parimad (riigiabi eeskirjade tõhusus, kooskõla uue ÜPP ja roheleppega, halduskorra lihtsustamine liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni talituste jaoks ning mõju VKEdele).

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?

Liikmesriikide ametiasutused, keda soovitatud poliitikavariandid enim mõjutavad, väljendasid muret täiendava halduskoormuse pärast, mida avaldamiskünniste soovitatud alandamine eeldatavasti kaasa toob (seda kõikide variantide puhul, kuid vähemal määral allvariantide 1a ja 2a puhul). Samas tervitasid nad põllumajanduse grupierandi määruse kohaldamisala kavandatavat laiendamist (mis on ette nähtud variantide 1, 1a ja 1b puhul ning laiemas ulatuses variantide 2, 2a ja 2b puhul) ja kõikides variantides sisalduva kokkusobivuse üldise eelduse klausli lisamist. Tulevikukindluse platvorm (kes esindab ka VKEde võrgustikku) pooldas riigiabi eeskirjade paremini vastavusse viimist keskkonnahoidliku poliitikaga (mis on kõikides variantides esindatud, kuid suuremal määral variantides 2 ja 2a) ning palus ühtlasi ebasoodsate ilmastikutingimuste kahju lävendi vastavusse viimist ÜPP määrusega (allvariandid 1b ja 2b vastaksid sellele palvele).

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi eelised?

Eelistatud variandi puhul suurendatakse riigiabi kontrolli läbipaistvust ja viidaks põllumajanduse grupierandi määrus ja suunised vastavusse horisontaalsete riigiabi sätetega. See omakorda suurendab riigiabi eeskirjade tõhusust põllumajanduses, metsanduses ja maapiirkondades. Eelistatud variant aitaks paremini saavutada uue ÜPP ja roheleppe eesmärke. See lihtsustaks märkimisväärselt haldustoiminguid, eelkõige liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni talituste jaoks.

Millised on eelistatud poliitikavariandi kulud?

Uute läbipaistvusnõuete täitmisega seoses suureneksid eelistatud variandi puhul liikmesriikide ametiasutuste halduskulud. Eelistatud variandi raames põllumajanduse grupierandi määruse kohaldamise laiendamisest, suunistes sisalduvast kokkusobivuse üldise eelduse klauslist ja teistest lihtsustamismeetmetest eeldatav kasu peaks need kulud siiski kuhjaga korvama.

Milline on mõju VKEdele?

Eelistatud variandil on VKEdele positiivne mõju. Kiiremate riigiabimenetlustega saab abi kiiremini kätte. See on eriti oluline VKEde jaoks, kelle juurdepääs rahastamisele on sageli piiratud. VKEd saavad põllumajanduse grupierandi määrase kohaldamise kavandatavast laiendamisest rohkem kasu kui suured ettevõtjad, sest paljud põllumajanduse grupierandi määruks sisalduvatest meetmetest on mõeldud ainult VKEde jaoks.

Proportsionaalsus

Soovitatud poliitikavariandid on proportsionaalsed, sest need ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik selles algatuses seatud eesmärkide saavutamiseks.

D. Järelmeetmed

Kuidas korraldatakse mõju järelvalvet ja hindamist?

Uus põllumajanduse grupierandi määrus aegub 2029. aastal, mis tähendab, et selle (samuti suuniste) hindamine toimub enne 2028. aasta lõppu. Eelistatud variandi raames loodaval paremal läbipaistvusel peaks olema positiivne mõju riigiabi kontrollile ja see peaks parandama andmete kättesaadavust konkreetsete toetusesaajate tasandil. Andmete kogumist tulevaseks hindamiseks peaks võimaldama ka järelkontroll, mille aluseks on olemasolevate abikavade valim ja mille komisjon viib läbi kord aastas. Lisaks on komisjonil võimalus nõuda järelhindamist selliste riigiabi kavade puhul, millel on suur oht tekitada võimalikke konkurentsimoonutusi. Riigiabi tulemustabel, mis annab teavet riigiabi üldise olukorra kohta liikmesriikide kaupa, on komisjoni jaoks samuti oluline vahend järelvalve ja hindamise korraldamisel.